

SAVUKOSKI
Kairijokisuu-Leukkuhamara-alueiden ranta-asetakaavan muutos
Vastineet kaavaluonnoksesta saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin

Kaavaluonnosaineisto (17.11.2025) asetettiin nähtäville kunnanhallituksen 8.12.2025 § 310 päätöksen mukaisesti. Kaavaluonnos oli nähtävillä ajalla 15.12.2025–15.1.2026.

Lausunnot pyydettiin seuraavilta viranomaistahoilta ja yhdistyksiltä:

- Lapin maakuntaliitto
- Lapin ELY-keskus
- Lapin Pelastuslaitos / Sodankylä
- Lapin maakuntamuseo
- Metsähallitus
- Koillis-Lapin Sähkö Oy
- Kemin-Sompion paliskunta

Lisäksi tiedotettiin kirjeellä erikseen lähialueen naapureita.

Lausuntonsa jättivät (yhteensä 5 kappaletta):

Lapin maakuntaliitto, Lapin ELY-keskus (nyk. Lupa- ja valvontavirasto sekä Lapin elinvoimakeskus), Lapin maakuntamuseo, Koillis-Lapin Sähkö Oy ja Kemin-Sompion Paliskunta.

Kaavaluonnoksesta ei jätetty mielipiteitä.

Lausuntoja on voitu lyhentää.

Lausunto	Vastine
Lapin maakuntaliitto [...] Lapin liiton näkemys Kaavaselostuksessa on tuotu esille Rovaniemen ja Itä-Lapin maakuntakaavan sekä Soklin vaihe- maakuntakaavan suunnittelualuetta koskevat merkinnät. Lisäksi kaavaselostuksessa on tuotu esille ranta-asetakaavamuutoksen suhde maa- kuntakaavaan. Lapin liiton virasto toteaa Kairijokisuu-Leukkuha- mara-alueiden ranta-asetakaavamuutoksen valmisteluaineiston toteuttavan alueella voi- massa olevien maakuntakaavojen tavoitteita.	Merkitään tiedoksi. Ei toimenpiteitä.

Lausunto	Vastine
Lapin ELY-keskus (1.1.2026 alkaen Lupa- ja valvontavirasto sekä Lapin Elinvoimakeskus) [...] Selvitykset ja vaikutusten arviointi Asemakaavan sisältövaatimuksista säädetään alueidenkäyttölain 54 §:ssä ja 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. AKL 57.1 §:n mukaan asemakaavassa annetaan määräyksiä, joita kaavan tarkoitus ja sen sisällölle asetettavat vaatimukset huomioon ottaen tarvitaan asemakaava-alueita rakennettaessa tai muutoin käytettäessä (asemakaavamääräykset). Asemakaavamääräykset voivat koskea myös haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista. Ranta-alueiden loma-asutusta koskevan asemakaavan erityisistä sisältövaatimuksista säädetään AKL 73 §:ssä. Laadittaessa asemakaavaa pääasiassa loma-asutuksen järjestämiseksi ranta-alueelle on sen lisäksi, mitä asemakaavasta muutoin säädetään, katsottava, että 1) suunniteltu rakentaminen ja muu maankäyttö sopeutuu rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön; 2) luonnonsuojelu, maisema-arvot, virkistystarpeet, vesiensuojelu ja vesihuollon järjestäminen sekä vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteet otetaan muutoinkin huomioon; sekä 3) ranta-alueille jää riittävästi yhtenäistä rakentamatonta aluetta. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet AKL 24 §:n mukaan alueiden käytön suunnittelussa on huolehdittava valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottamisesta siten, että edistetään niiden toteuttamista. Kaavaselostuksessa tulee esittää vain nimenomaisesti kyseessä olevaa kaavoitusta koskevat tavoitteet ja miten kaavoituksessa edistetään kyseisiä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Tulviin varautumista koskevan tavoitteen edistämisen osalta ELY-keskus viittaa jäljempänä alueen tulevasta lausuttuun. Lisäksi ELY-keskus toteaa, että hulevedet ovat osa valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Kaavassa tulisi lähtökohtaisesti ratkaista hulevesien käsittely ja osoittaa kaavakartalla hulevesien käsittelyalueet.	- VAT: Kaavaselostusta tarkistetaan VAT:n osalta (5.3.1). Hulevesi: Suunnittelualue on nykyisin rakentamatonta, hyvin vettä läpäisevää pintaa, eikä kaavan tavoitteellinen rakentamisen määrä ole merkittävä (luonnoksen mukainen aluetehokkuus $e=0,01$). Lisäksi kaavassa tavoiteltu käyttötarkoitus (lomarakentaminen) ei tyypillisesti aiheuta laajoja pysäköinti- tai muita vettä läpäisemättömiä pintoja. Lisäksi kaava sallii maanpinnan pengertämistä, joka suoraan vaikuttaa hulevesien ohjautuvuuteen. Kaavaan osoitetaan kuitenkin ohjeellinen hulevesien hallintaan tarkoitettu

Lausunto	Vastine
Hulevesien käsittelystä on säädetty AKL 13 a -luvussa. <i>Tulva</i> ELY-keskus toteaa, että ranta-asemakaavan muutosalue sijaitsee Kemijoen yläosalla. Kaavaluonnoksessa on annettu määräys alimpien kastumiselle arkojen rakenteiden rakentamiskorkeuksista (N₂₀₀₀+204 m). Maanpinnan pengertäminen on kaavamääräyksellä sallittu silloin kun tavoitellaan rakennusten tai ajoväylien suojaamista tulvavedeltä. Lapin ELY-keskus toteaa, että alimmat rakentamiskorkeudet määritetään pääsääntöisesti laskennallisen kerran 100 vuodessa toistuvan tulvakorkeuden perusteella. Mikäli laskennallista tulvakorkeutta ei ole saatavilla, arvioidaan alin rakentamiskorkeus esimerkiksi toteutuneen tulvakorkeuden tai vesistön keskivedenkorkeuden perusteella. Kaava-alueelta ei ole saatavilla tulvavaarakarttoja eikä virtausmallinnusta, joten Lapin ELY-keskus on arvioinut tulvakorkeuden kevään 2020 tulvan satelliittikuvien sekä voimassa olevan kaavan tietojen perusteella. Kevään 2020 tulvan toistuvuus on noin kerran 20 vuodessa ja tulvan korkeus on satelliittikuvien avulla arvioituna ollut noin N₂₀₀₀+203–203,4 m tasolla. Alueella voimassa olevassa ranta-asemakaavassa on määräys, jonka mukaan kaikki kastumisesta kärsivät rakenteet tulee sijoittaa tason N₄₃+204 m (=N₂₀₀₀+204,46 m) yläpuolelle. Lapin ELY-keskus katsoo, että maanpinta rakennuspaikalla tulisi olla vähintään N₂₀₀₀+204 m ilman huomattavaa maanpinnan pengertämistä ja alimmat kastumiselle arat rakenteet vähintään korkeudella N₂₀₀₀+204,46 m. Alueella jo sijaitsevat rakennukset on sijoitettu korkeuden N₂₀₀₀+204 m yläpuolelle. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan kaavamuutosalue on suurimmaksi osaksi tulvavaara-alueita. Kaava-alueella maanpinta on luontaisesti riittävän korkealla vain pienellä alueella vedenottamoalueen itäpuolella Korvatunturintien vieressä. Suurimmalla osalla kaavaluonnoksen mukaisesta RA-1-alueesta maanpinnan korkeus on välillä N₂₀₀₀+202–203 m, joten rakennusten sijoittaminen tälle alueelle vaatisi huomattavaa maanpinnan pengertämistä (1–2 m). Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tulvavaara-alueelle ei tulisi sallia uutta rakentamista.	alue. Kaavaan lisätään hulevesien hallintaa koskeva yleismääräys. Tulvaa koskevaa yleismääräystä muutetaan siten, että kastumisesta kärsivät rakenteet tulee sijoittaa korkeusaseman +204,50 (N₂₀₀₀) yläpuolelle, ja/tai ne on muuten suojattava kastumiselta. Maanpinnan pengertäminen on yhä sallittua. Koska kaavan mukainen rakentaminen voi vaikuttaa maanpinnan tai rakennuksen korkeusasemaan, laaditaan kaavaselostuksen liitteeksi visualisointikuva/-kuvia, joilla voidaan arvioida kaavan vaikutuksia maisemaan.

Lausunto	Vastine
Pohjavesialue ja lähteet ELY-keskus toteaa, että Leukkuhamaravaaran (12742174) pohjavesialueen raja- ja luokitusmuutos, joka on sisällytetty kaavaluonnokseen, on ollut nähtävillä 29.10.-28.11.2025. Nähtävillä olon aikana ei tullut alueeseen liittyvää palautetta, joten alueen raja- ja luokitusmuutos viedään eteenpäin sellaisenaan kuin se on kaavaluonnoksessa osoitettu. Pohjavesialueen raja- ja luokitusmuutos viedään valtakunnalliseen Pohjavesitietojärjestelmään alkuvuoden 2026 aikana. ELY-keskus pitää hyvänä, että pohjavesialuetta koskevassa kaavamääräyksessä on kielletty energiakaivot. ELY-keskus kuitenkin katsoo, että määräystä olisi tarpeen vielä täydentää siten, että pohjavesialueella toimimista voivat rajoittaa vesilaki ja ympäristönsuojelulaki. Kaavamuutosalueella sijaitsee luonnontilaisen kaltainen lähde. Vesilain nojalla suojeltu lähde on kaavaluonnoksessa osoitettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeäksi alueeksi (luo-1). ELY-keskus katsoo, että luo-merkintä ei ole riittävä turvaamaan lainsäädännön nojalla suojeltuja kohteita, vaan merkinnän tulee olla suojelumerkintä (esim. s-1) ja lähteen luonnontilan turvaamiseksi kaavamerkintään tulee liittää kaavamääräys, jossa lähteen luonnontilan heikentäminen yksiselitteisesti kielletään. ELY-keskus katsoo lisäksi, että lähdettä koskevaa kaavamääräystä tulee tarkentaa vesilain luvun osalta. Kaavaluonnoksessa viitataan vesilain 11 §:ään, mutta vesilaissa jokaisen luvun numerointi alkaa alusta, eli vesilaissa on monta 11 §:ää. Luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantamiskielto on vesilain 2 luvussa (VL 2 luku 11 §). Luonnonsuojelu ELY-keskus toteaa, että ranta-asemakaavan muutosalueelta ei tunneta luonnonsuojeluasetuksen (1066/2023) liitteiden 1 ja 3 mukaisia koko maassa rauhoitettujen eläin- ja kasvilajien esiintymiä, liitteen 5 mukaisia Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin maakunnissa rauhoitettuja putkilokasveja, liitteen 6 mukaisia uhanalaisten ja erityisesti suojeltavien lajien havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteiden II ja IV mukaisia eläin- tai kasvilajien havaintopaikkoja (Lajitietokeskuksen viranomaispöytäkirja 9.12.2025).	Pohjavesialueen määräystekstiin lisätään: ”Pohjavesialueella toimimista voivat rajoittaa vesilaki ja ympäristönsuojelulaki.” Lähteen luo-1-aluevaraus muutetaan muotoon ’s-1’, ja määräys esim. muotoon: ”Suojeltava alueen osa. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen lähde, jonka luonnontilan heikentäminen on kielletty”. Merkintää ja määräystekstiä voidaan tarkentaa maanomistajan ja kunnan kanssa. Merkittään tiedoksi. Ei toimenpiteitä.

Lausunto	Vastine
ELY-keskus katsoo, että kaavamuutosalueella tehty luontoselvitys on riittävä, vaikka selvityksen ajankohta olikin myöhäinen. Alueella on havaittu luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu pohjantikka, mutta ELY-keskus yhtyy luontoselvityksessä esitettyyn arvioon siitä, että sen pesintä kaava-alueella on epätodennäköistä. Luontoselvityksen mukaan kaavamuutosalueella esiintyy äärimmäisen uhanalaista (CR) heinäkettoa ja sisämaan tulvametsää (VU), jotka ovat luonnonsuojelulain 64 §:ssä mainittuja luontotyyppisiä sekä puutteellisesti tunnettua (DD) suaro-luontotyyppiä. Lisäksi alueella on silmällä pidettäviä (NT) ketojen kasvilajeja kuten aho- ja pohjannoidanlukkua. Kaavaluonnoksessa osa edellä mainituista luontotyypeistä sijoittuu VL-alueelle ja osa on rajattu rakentamisalan ulkopuolelle. Kaavaluonnoksessa heinäkettoa ei kuitenkaan ole rajattu rakentamisen ulkopuolelle eikä luontotyyppi- tai lajiesiintymien sijaintia kaava-alueella ole osoitettu, mitä ELY-keskus pitää puutteena. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan edellä mainittujen luontotyyppien ja lajiesiintymien turvaaminen tulisi tehdä joko sisällyttämällä ne kokonaisuudessaan VL-merkinnän alueeseen tai rajaamalla ne RA-alueella rakennusalan ulkopuolelle. Lisäksi edellä mainitut luontotyyppi- ja lajiesiintymät tulisi osoittaa kaavassa luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeiksi alueiksi luo-merkinnällä ja siihen liittyvällä kaavamääräyksellä, joka yksilöi merkintään liittyvän luontotyyppin ja/tai lajin sekä varmistaa näiden esiintymien säilymisen. Liikenne ELY-keskus katsoo, että kaava-alueen tulee rajoittua nykyisen ja tulevan tielinjauksen tiealueeseen siten, ettei kaava-alue mene tielinjauksen päälle, jottei kaavaa tarvitse myöhemmin muuttaa. Liittymällä tulee olla suositusten mukaan näkemäalue vähintään 200 metriä molempiin suuntiin ja poikkeustapauksissakin vähintään 150 metriä. ELY-keskus katsoo, että liikennemelu on huomioitu kaavaluonnoksessa riittävästi, mutta ELY-keskus suosittelee, että RA-alueen tienpuolel- sille reunalle osoitettaisiin suojaviheralue (EV). Lisäksi ELY-keskus toteaa, että koska liikenne- alue ei kuulu kaava-alueeseen, vaatii uuden liittymän rakentaminen liittymäluvan nuolimerkin- nästä huolimatta.	Jatkosuunnittelussa rakennusala pienennetään selvästi siten, että enin osa luonto-kohteista jää rakennusalan ulkopuolelle. Tämä osaltaan edesauttaa luontotyyppien säilymistä. Osa luo-alueista osoitetaan kaavassa. Yksilöintiä luo-määräykseen ei kuitenkaan tehdä ainakaan lajien osalta. On mahdollista, että tulevan tietomallikaavoituksen vuoksi kunnat käyttävät jatkossa yhtenäistettyjä indeksinumerointeja, eli esim. 'luo-1'-merkinnän lisämääräys on kaikissa kunnan asemakaavoissa saman sisältöinen. Mikäli esim. lajitiedot sisällytetään määräykseen, on mahdollista, että indeksinumeroita syntyy jatkossa kymmeniä. Tie ja näkemäalue: Kaavan rajautuminen nykyiseen ja uuteen tiealueeseen, sekä näkemäalue varmistetaan. Jatkosuunnitel- lussa tarkastellaan myös liittymän siirtoa. Melu: Rakennusala tullaan pienentämään selvästi, jolloin rakentamisen etäisyys tiestä kasvaa. RA-alueen reunaan osoitetaan suojaviheraluetta. Liittymälupa: Asia kirjataan tarvittaessa kaavaselostukseen.

Lausunto	Vastine
Kaavamerkinnät ja -määräykset Sen lisäksi, mitä edellä on todettu kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä, ELY-keskus toteaa vielä seuraavaa: Joissakin asemakaavamääräyksissä viitataan rakennuspaikan sijasta tonttiin. ELY-keskus toteaa, että kyseessä olevassa asemakaavamuutosluonnoksessa ei ole sitovan tonttijaon mukaisia tontteja vaan rakennuspaikkoja. ELY-keskus muistuttaa, että ympäristöministeriön asetus maakunta-, yleis- ja asemakaavojen kaavamääräysten ja kaavakohteiden esitystavasta (Katja-asetus) astui voimaan 11.6.2024. Asetuksen myötä maankäyttö- ja rakennuslain mukaisissa kaavoissa käytettävistä merkinnöistä 31.3.2000 annettu ympäristöministeriön asetus kumottiin. Asetus sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan kumottua merkinnöistä annettua ympäristöministeriön asetusta voidaan asetuksesta tarkemmin ilmenevin reunaehdoin soveltaa vuoden 2028 loppuun asti. Ympäristöministeriön asetus, jolla on muutettu em. asetuksen (311/2024) 1 §, 2 §:n 1 momentti sekä liitteet 1–4, on tullut voimaan 1.7.2025. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ELY-keskus toteaa, että 1.1.2026 alkaen viranomaisina toimivat Lapin ELY-keskuksen sijaan Lupa- ja valvontavirasto sekä Lapin elinvoimakeskus. Yhteenveto Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti sään ääri-ilmiöihin ja tulviin sekä ilmastomuutoksen vaikutuksiin tulee varautua ja sijoittaa uusi rakentaminen tulvavaara-alueiden ulkopuolelle, tai tulvariskien hallinta tulee varmistaa muutoin. ELY-keskus toteaa, että uuden rakentamisen sijoittaminen tulvavaara-alueelle ei edistä valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita. Tulvavaara-alueelle rakentamisen osoittaminen ei myöskään täytä AKL 54 §:n mukaisia asemakaavan sisältövaatimuksia terveellisen ja turvallisen elinympäristön osalta, eikä se täytä myöskään ranta-asemakaavoitukselle säädettyjä AKL 73 §:n mukaisia erityisiä sisältövaatimuksia rakentamisen rantamaisemaan ja muuhun ympäristöön sopeutumisen, maisema-arvojen huomioiden tai vesistön, maaston ja luonnon ominaispiirteiden huomioon ottamisen osalta.	Termit 'tontti' ja 'rakennuspaikka' juontavat vanhan rakennuslain aikaan (ennen MRL:a). Tuolloin kaupungeissa laadittiin asemakaavoja, muissa kunnissa rakennuskaavoja. Asemakaavoissa muodostettiin tontteja, rakennuskaavoissa rakennuspaikkoja. Kaavan laatijan näkemyksen mukaan nykyisin on oikein puhua tonteista (ohjeellisesta tai sitovasta) sekä asema- että ranta-asemakaavoissa. Kaavamääräykset yhtenäistetään siten, että puhutaan vain (ohjeellisista) tonteista. Tonttinumeroa koskeva kaavamääräysteksti, "Ohjeellisen tontin tai rakennuspaikan numero", on kuitenkin Katja-asetuksen mukainen, eikä sitä muuteta. Jatkosuunnittelussa käytetään uuden Katja-asetuksen mukaisia kaavamerkintöjä ja määräyksiä. Nimet korjataan OAS:aan ja kaavaselostukseen. Nämä on huomioitu aiemmissa kohdissa. Merkitään tiedoksi.

Lausunto	Vastine
Lapin ELY-keskus edellyttää, että edellä lausuttu otetaan huomioon.	
Lapin maakuntamuseo [...] Asiakirjoissa todetaan, että alueella ei sijaitse arkeologisia kohteita. Asiakirjoista ei kuitenkaan käy selväksi, mihin selvityksiin arvio perustuu. Alueelta on syksyllä 2025 löydetty kivi- tai varhaismetallikautinen asuinpaikka 1000095727 (Hamaranniska 1) alueella lomailleen Museoviraston arkeologin toimesta. Hän raportoi kohteen Lapin maakuntamuseolle, joka on siirtänyt sen muinaisjäänösrekisteriin. Kohteen tarkemat tiedot: https://www.kyppi.fi/palveluikuna/mjreki/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1000095727 Kohde sijaitsee osittain kaava-alueella kaavassa osoitetuilla tie- ja VL-alueilla. Koska se on havaittu vapaa-ajalla, sitä ei ole pinnallista havainnointia lukuun ottamatta tutkittu tarkemmin. Esihistorialliset rantasidonnaiset asuinpaikat ovat usein laajoja ja voivat sijaita useammassa eri keskittymässä. Suunnittelualueen arkeologinen potentiaali katsotaan tällöin korostuneesti kohonneeksi. Kaava-alue sijaitsee Vouhtujoen rantavyöhykkeellä, josta on todettu verrattain laaja-alainen esihistoriallinen asuinpaikka. Alueeseen ei ole kohdistunut varsinaista arkeologista selvitystä. Näin ollen, Lapin maakuntamuseo toteaa, että kaava-alueelle tulee teettää arkeologinen inventointi. Inventoinnissa tulee noudattaa Museoviraston laatimia arkeologisten kenttätöiden laatuohjeita. Arkeologisia inventointeja tarjoavat konsultit on listattu Museoviraston verkkosivuilla: https://www.museovirasto.fi/fi/kulttuuriymparisto/arkeologinen-kulttuuriperinto/arkeologisen-kulttuuriperinnon-tutkimus/arkeologisten-kenttätöiden-tilaaminen Inventointiraportti tulee toimittaa tarkastettavaksi Lapin maakuntamuseolle sen valmistuttua.	Arkeologinen lähtötilanne oli tarkistettu verkkopalvelusta, mutta selvästikin ennen kuin Hamaranniska 1 -kohde on viety palveluun. Alue huomioidaan selostuksen lähtökohdissa ja osoitetaan ehdotusvaiheessa kaavakartalla ja merkitään 'sm'-aluevarauksella. Lausunnon antamisen jälkeen asiasta on keskusteltu maakuntamuseon edustajan kanssa ja samalla ehdotettu rakennusalan pienentämistä siten, että rakennusala sijoittuu selvästi kauemmaksi Hamaranniska 1 -löydöksestä. Tässä vaiheessa arkeologisen inventoinnin laatimista ei edellytetä. Rakennusala pienennetään ehdotusvaiheessa. Ei muita toimenpiteitä tämän osalta.
Koillis-Lapin Sähkö Oy Olemme tarkastelleet lausuntopyyntöänne liitteen koskien Kairijokisuu-Leukkuhamara- alueiden ranta-asemakaavan muutos asiaa. Koillis-	Merkitään tiedoksi. Ei toimenpiteitä.

Lausunto	Vastine
Lapin Sähkö Oy:llä on kohteessa 20kV ja 0,4kV ilmajohtoa sekä jonkin verran 0,4kV maakaapeleita. Johtoihin tai kaapeleihin ei ole tarvetta tehdä muutoksia lähitulevaisuudessa liitetiedostoihin rajatulla alueella ja näin ollen Koillis-Lapin Sähkö Oy:llä ei ole kaavamuutos asiassa huomautettavaa meidän toiminnan näkökulmasta.	
Kemin-Sompion paliskunta Alue sijaitsee erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella ja muutoksen yhteydessä tulee huomioida ettei porojen aiheuttamista vahingoista ole oikeutta saada korvausta (PHL 2§). Suosittelemme, että omistaja tarvittaessa aittaa alueet, joissa porot voivat olla häiriöksi. Alueella voi erityisesti kesäisin liikkua urosporoja, jotka voivat hakea räkkäsuojaa rakennusten ympäriltä.	Merkitään tiedoksi. Aita ei ole varsinaisesti kaavassa osoitettava asia, mutta asia kirjataan ranta-asemakaavan yleismääräykseen.

Sweco Finland Oy